

Møte tirsdag den 6. november kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 9):

1. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling (Innst. S. nr. 10 (2001-2002))
2. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteen og den felles EØS-parlamentarikerkomiteen (Innst. S. nr. 11 (2001-2002))
3. Innstilling fra forsvarskomiteen om tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet for 2001 knyttet til beredskapsformål (Innst. S. nr. 9 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 7 (2001-2002))
4. Referat

Presidenten: Fra statsministerens kontor foreligger følgende brev til Stortinget, datert 2. november 2001:

«I statsråd for H.M. Kongen holdt på Oslo slott 2. november 2001 kl. 1100 er bestemt:

Førsteamanuensis Christine Benedichte Meyer utnevnes til statssekretær i Arbeids- og administrasjonsdepartementet.»

Presidenten foreslår at det refererte brevet vedlegges protokollen, og anser det som vedtatt.

Representanten Bjarne Håkon *Hanssen*, som har vært permittert, har tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Aust-Agder fylke: Tormod *Vågsnes*

For Rogaland fylke: Inger Lise *Aarrestad*

For Troms fylke: Per-Willy Trudvang *Amundsen* og Arne *Bergland*

For Sør-Trøndelag fylke: Jørund *Leknes*

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra representanten Inge *Lønning* om sykepermisjon fra og med 6. november og inntil videre
- fra Kristelig Folkepartis stortingsgruppe om velferdspermisjon for representanten Ivar *Østberg* i dagene 8. og 9. november

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Oslo: Brit I. H. *Andreassen*
For Troms fylke: Leif Christian *Johansen*
3. Leif Christian *Johansen* innvelges i Lagtinget for den tid han møter for representanten Ivar *Østberg*.

Presidenten: Brit I. H. *Andreassen* er til stede og vil ta sete.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten meddele at innstillingene til sakene nr. 1 og 2 ikke har ligget ute i den reglementsbestemte tid, det vil si

48 timer. Med hjemmel i forretningsordenens § 32 vil presidenten foreslå at Stortinget likevel behandler disse saker nå.

– Det anses som vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling (Innst. S. nr. 10 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, se side 188)

S a k n r . 2

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteen og den felles EØS-parlamentarikerkomiteen (Innst. S. nr. 11 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, se side 188)

S a k n r . 3

Innstilling fra forsvarskomiteen om tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet for 2001 knyttet til beredskapsformål (Innst. S. nr. 9 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 7 (2001-2002))

Marit Nybakk (A): Da Kåre Willoch den 4. juli i fjor overleverte NOU 2000:24 Et sårbart samfunn, hadde han forhåpentligvis ingen anelse om hvor aktuell utvalgsinnstillingen ville være et år senere. For her skisseres det nye trusselbildet:

- terrorangrep og sabotasje mot infrastruktur
- forgiftning av matvarer og drikkevann
- bruk av kjemiske og bakteriologiske våpen
- sprenging av kjernekraftverk og atommateriale i hendene på terrorister og ustabile regimer
- For bare å ta noen eksempler.

Sårbarhetsutvalget vil vi komme tilbake til om noen måneder. I dag slutter en enstemmig forsvarskomite seg til forslaget fra Stoltenberg-regjeringen om å bevilge tilleggsmidler for inneværende år til ekstra beredskap mot terrorisme. Proposisjonen understreker at terrorangrepene mot New York og Washington gjør det nødvendig å iverksette tiltak både for å bidra til å forebygge tilsvarende hendelser i Norge og for å bidra til å redusere skadevirkningene.

Dagens innstilling viser ikke bare demokratiets og det moderne teknologiske samfunns sårbarhet. Den viser ikke minst hvor mange samfunnsområder som blir berørt, og hvor bredt beredskapen må favne. For her ligger det bevilgninger til helsemessig beredskap, til politi, til lensmannsetat, til overvåking, til Sivilforsvaret, til kommunal kriseberedskap og selvfølgelig til militære tiltak.

Bredden i og omfanget av framtidens sikkerhetspolitikk vil komme til å bli en utfordring for det politiske miljøet. Og mer enn noe tydeliggjør St.prp. nr. 7 og forsvarskomiteens innstilling behovet for en reorganisering av Forsvaret og et bredt forsvarspolitisk forlik basert på kvalitet og mobilitet, og med utgangspunkt i det nye trusselbildet.

Jeg er glad for at Oslo politidistrikt i dag får nærmere 30 mill. kr ekstra for inneværende år. De har hatt en betydelig økning i omfanget av vakthold av offentlige bygninger, av ambassader og av særskilt utsatte personer. Nobelprisutdelingen ved 100-årsjubileet den 10. desember vil trolig kreve det maksimale av det Oslo politidistrikt og nabofylkene kan bidra med.

Også Politiets overvåkingstjeneste får i innstillingen en ekstrabevilgning på 4 mill. kr.

En naturlig konsekvens av trusselsituasjonen er at Sivilforsvarets innsatsgrupper skal få ekstra trening. Dette vil jeg sterkt understreke. Allerede i inneværende år er det snakk om ca. 3 000 mannskaper, med en helårsvirkning på 15 mill. kr. Også nødetatene, politi, brann og helse, vil få ekstra opplæring, spesielt knyttet til beredskap mot atomvåpen, biologiske våpen og kjemiske våpen. Sosialdepartementet styrker også beredskapen på dekontaminering – både til bruk på skadested og på sykehuse- ne. Som et strakstiltak har Sivilforsvaret i Oslo bestilt to mobile dekontamineringsenheter for hurtig levering, og begge vil være operative i løpet av kort tid.

I Sårbarhetsutvalgets innstilling legges det vekt på at risikobildet endrer seg kontinuerlig og alltid er en refleksjon av de utviklingstrekk som til enhver tid kjennetegner vårt eget samfunn og våre omgivelser. Det tror jeg vi kan nikke gjenkjennende til og følge opp kontinuerlig. Men i tillegg kommer det uforutsigbare, som på kort sikt kan endre både den internasjonale situasjonen, maktbalansen og den hjemlige forsvars- og utenrikspolitikken.

Berlinmurens fall fjernet den kalde krigen og satte i fokus utviklingstrekk som hadde vært i det internasjonale samfunnet en stund: etniske konflikter, borgerkriger, terrorregimer, terrornettverk, masseødeleggelsesvåpen og grenseoverskridende kriminalitet.

11. september 2001 har ikke bare vist oss at slike problemer og trusler er i våre nærområder; de er her, og de er det åpne og sårbare demokratiets fremste trussel på flere måter. Det blir vår store utfordring.

Med dette anbefaler jeg forsvarskomiteens enstemmige innstilling.

Statsråd Odd Einar Dørum: Terrorangrepene i USA 11. september viser hvor sårbart det moderne samfunnet er. Angrepene viser dessuten at fredstidshendelser kan ha like stort skadeomfang som krigshendelser. Endringene i trusselbildet fra krigsscenarioer til fredstidshendelser må få konsekvenser for prioriteringene innenfor vårt sikkerhets- og beredskapsarbeid. Sårbarhetsutvalget anbefaler en bred tilnærming til aktuelle scenarioer, høy fleksibilitet og stor omstillingsevne. Dette er jeg enig i. Jeg tror det er en forutsetning for at vi skal kunne møte fremti-

dens sikkerhets- og beredskapsutfordringer på en effektiv måte, og jeg ser for meg at det vil kreve viktige og prinsipielle grep både på militær og sivil side.

I sin utredning NOU 2000:24 Et sårbart samfunn peker Sårbarhetsutvalget på mange av de aktuelle utfordringer det moderne samfunnet står overfor. Den økende avhengigheten både nasjonalt og internasjonalt av samfunnskritiske funksjoner tilsier at trusler mot disse funksjonene ikke må undervurderes. I sin omtale av terrortrusselen uttaler utvalget:

«Trenden i internasjonal terrorisme er at antallet aksjoner går ned, men at aksjonene forårsaker større skader og flere drepte. En forklaring på mer voldelig terrorisme kan være at tiltak for å beskytte tradisjonelle terrormål, slik som kjente offentlige bygninger, ambassader, fly og flyplasser, har ført til at terrorgrupper i større grad velger lettere tilgjengelige mål (turistattraksjoner, undergrunnsstasjoner, kjøpesentre og lignende) og dermed mindre diskriminerende terrorangrep. Det er blant annet en trend mot større bruk av bilbomber og bomber plasserte i fly i stedet for flykapring. Andre mener dessuten at den harde kampen om medias oppmerksomhet fører til stadig mer voldelige aksjoner.»

Det som omtales her, er det som er vel kjent fra historien og militærhistorien som asymmetriske aksjoner. Det betyr at man veldig konsentrert går inn på de tiltak som har enorm skadevirkning, men som det krever veldig mye både å forebygge, oppdage og etterpå gjøre noe med. Men det vi alle antakelig kan være enige om, er at få av oss kunne tro at Sårbarhetsutvalgets analyse skulle bli bekreftet så tidlig.

Etter 11. september mener Regjeringen det er nødvendig å iverksette enkelte skadeforebyggende og skadere- duserende akutt-tiltak. De skadeforebyggende tiltakene skal bidra til å forebygge tilsvarende hendelser i Norge. De skadere- duserende tiltakene skal sikre at samfunnet er i stand til å håndtere en situasjon hvis lignende angrep blir rettet mot oss. Det anses som særlig viktig å styrke Sivilforsvarets krisehåndteringsevne og beredskapen mot masseødeleggelsesvåpen, som, som også saksordføreren var inne på, berører andre av samfunnets forvaltningsorganer og ansvarsområder. Jeg viser i denne sammenheng til regjeringen Stoltenbergs tilleggsbevilgningsforslag for Sosial- og helsedepartementet i St.prp. nr. 3 vedrørende akutt-tiltak for å styrke helseberedskapen.

I St.prp. nr. 7 om «Tilleggsbevilgning på statsbudsjettet for 2001 knyttet til beredskapsformål» foreslo regjeringen Stoltenberg tilleggsbevilgninger til en del viktige tiltak innenfor politiets beredskap og innenfor den sivile beredskapen.

Totalt foreslo regjeringen Stoltenberg en tilleggsbevilgning på 97,3 mill. kr i 2001. I tillegg foreslås det om- disponeringer i forsvarsbudsjettet på 50 mill. kr knyttet til kryptert mobilt samband i statsforvaltningen. Dette er viktige og nødvendige tiltak etter mitt syn. Regjeringen vil evaluere hvilke resultater disse tiltakene har, bl.a. gjennom tilsynsvirksomhet og utarbeidelse av resultatindikatorer.

I de nærmeste årene vil det være en utfordring for Regjeringen å rette arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap mot de trusler som får de alvorligste samfunnsmessige konsekvensene. Terrorangrepene i USA 11. september viser at de samlede ressurser som blir involvert i slike hendelser, må være mest mulig samordnet. Ikke minst gjelder dette i forbindelse med utnyttelse av Sivilforsvarets ressurser, hvor innsatsen kommer i berøring med allerede etablerte systemer for ivaretagelse av ulike typer beredskapssituasjoner.

Stortinget er tidligere informert om – bl.a. gjennom regjeringen Stoltenbergs budsjettproposisjoner – at det etter planen skulle legges frem en stortingsmelding om samfunnssikkerhet og beredskap i løpet av 2001. Jeg er imidlertid kommet til at fremleggelsen må utsettes til februar 2002. Årsaken til dette er bl.a. at meldingen vil drøfte konsekvensene av terroranslagene i USA for Norges sikkerhets- og beredskapsarbeid. Meldingen vil videre være en samlet rapportering i forhold til sårbarhetsutredningen, i tillegg til at den vil reflektere rapporten fra Redningsberedskapsutvalget, som er gitt i oppdrag å gi en vurdering av organiseringen av rednings- og beredskapsressursene våre, konsekvensene av Forsvarets langtidspolisjon mv. Dette utvalget fikk også utsatt sin avgivelse til 1. november dette år bl.a. for å vurdere sine anbefalinger i lys av terroranslagene mot USA 11. september.

Jeg vil understreke at Regjeringens mål er å heve sikkerhetsnivået generelt, slik at sivilbefolkningen kan føle seg trygg i forhold til alle tenkelige trusler. I Regjeringens politiske plattform heter det at samfunnets økende sårbarhet i forhold til IT-systemer, energi- og vannforsyning, trusler fra organisert kriminalitet, terror osv. krever større bevissthet og samordning. I denne sammenhengen viser jeg til at Sårbarhetsutvalget foreslår særlig organisatoriske endringer som kan tilrettelegge for økt fokus og mer samordning og slagkraftig bruk av ressursene for å styrke samfunnssikkerheten. Som kjent har Justisdepartementet et samordningsansvar for den sivile beredskapen i dag. Dette innebærer bl.a. tilsyn med departementenes beredskapsarbeid. Dette ser ikke ut til å være tilstrekkelig for å møte fremtidens utfordringer. Regjeringen tror derfor at den mest effektive måten å sikre dette på, er å forankre *totalansvaret* for samfunnets sivile sikkerhet i Justisdepartementet. Som justisminister vil jeg følge opp denne oppgaven. Jeg anser derfor samfunnets sikkerhet og beredskap som min viktigste oppgave i tiden som kommer, og jeg vil på ulike måter komme tilbake til de utfordringer dette representerer.

Per Ove Width (FrP): I og med at det er en samlet komite som står bak dette, er det ikke nødvendig å dvele så lenge ved saken. Jeg vil bare vise til saksordførers greie redegjørelse og slutte meg til den og det vedtak som er foreslått av en samlet komite.

Etter terroraksjonene 11. september er det ingen som kan være i tvil om at det må iverksettes tiltak som kan forebygge tilsvarende hendelser. Etter USAs motangrep er det en generell fare for nye terrorangrep også mot vårt land. De investeringer og tiltak som nå foreslås, må også

ses på bakgrunn av at investeringer til disse formål gjennom en årrekke mer eller mindre er blitt neglisjert. Det måtte altså til en hendelse som den som fant sted 11. september, for å starte oppbyggingen av noe som det muligens nå blir bevilget for lite penger til. Vi i Fremskrittspartiet ser derfor med stor interesse frem til Regjeringens bebudede stortingsmelding om samfunnssikkerhet og beredskap, i håp om at den vil ta større høyde for etterslepet som har oppstått i forbindelse med bevilgninger til bl.a. det som det nå er pekt på i denne proposisjonen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 189)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da er vi klare til å votere over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

Til medlemmer og varamedlemmer av Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling velges for stortingsperioden 2001/2002–2004/2005:

Medlemmer:

1. *Haakon Blankenborg.*
2. *Martin Engeset.*
3. *André Kvakkestad.*
4. *Øystein Djupedal.*
5. *Elsa Skarbøvik.*

Varamedlemmer:

1. *Synnøve Konglevoll.*
2. *Olav Akselsen.*
3. *Bent Høie.*
4. *Per Erik Monsen.*
5. *Jorunn Ringstad.*

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Som medlemmer og varamedlemmer av Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteen og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen velges for stortingsperioden 2001/2002–2004/2005:

Medlemmer:

1. *Vidar Bjørnstad*
2. *Gunn Karin Gjøl*

3. Julie Christiansen
4. Morten Høglund
5. Heidi Sørensen
6. Ivar Østberg.

6. Morten Lund.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Varamedlemmer:

1. Reidar Sandal
2. Finn Martin Vallersnes
3. Hans Kristian Hogsnes
4. Lodve Solholm
5. Ågot Valle

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

På statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)	
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 441 post 1, forhøyes med fra kr 4 858 999 000 til kr 4 870 399 000	11 400 000
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)	
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 440 post 1, forhøyes med fra kr 1 015 812 000 til kr 1 045 412 000	29 600 000
451		Sivilt beredskap (jf. kap. 3451)	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 256 120 000 til kr 267 420 000	11 300 000
	45	Større utstyrsanskaffelser, kan overføres, forhøyes med fra kr 15 855 000 til kr 55 855 000	40 000 000
1522		Statens forvaltningstjeneste	
	45	Større utstyrsanskaffelser, kan overføres, forhøyes med fra kr 10 481 000 til kr 15 481 000	5 000 000
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	45	Større utstyrsanskaffelser, kan overføres, forhøyes med fra kr 6 318 461 000 til kr 6 368 461 000	50 000 000
1792		Norske styrker i utlandet	
	1	Driftsutgifter, reduseres med fra kr 1 922 000 000 til kr 1 872 000 000	50 000 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 4

Referat

1. (63) Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om tilpasninger i regelverket slik at godkjenning av konserndannelser i finansinstitusjoner også kan omfatte at et datterselskap har eksterne minoritetsiere som ikke er finansinstitusjoner (Dokument nr. 8:10 (2001-2002))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
2. (64) Forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om å innføre et videreutdanningsår for lærere for å stimulere til kunnskapsvekst og motvirke utbredt (Dokument nr. 8:13 (2001-2002))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
3. (65) Forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen og Thore A. Nistad om å tillate flere aktø-

rer på Jernbaneverkets banenett (Dokument nr. 8:12 (2001-2002))

Enst.: Punkt 1 sendes samferdselskomiteen. Punkt 2 tas ikke under behandling, jf. Grunnloven § 12 tredje ledd.

4. (66) Forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om å gjeninnføre norsk grensekontroll mot Schengen (Dokument nr. 8:9 (2001-2002))

Presidenten: Denne saken foreslås lagt ut til gjennomsyn for tingets medlemmer i minst en dag og deretter ført opp på kartet til behandling, jf. forretningsordenens § 28 tredje ledd bokstav c.

Steinar Bastesen har bedt om ordet.

Steinar Bastesen (Kp): Forslaget i Dokument nr. 8:9 mener jeg bør oversendes til justiskomiteen. Begrunnelsen for det er følgende: Norge er i krig. Vi er i en terror-krig. Vi aner ikke hva slags folk som kommer til dette landet. Det melder seg folk på politistasjonene som vi ikke aner hvor kommer fra. Det er nødvendig å gi dette en grundig behandling, slik at alle partiene får meddele

skriftlig hva de synes om dette forslaget. Derfor bør det oversendes til justiskomiteen.

Presidenten: Representanten Steinar Bastesen har tatt opp forslag om at Dokument nr. 8-forslaget skal oversendes til justiskomiteen.

Det voteres alternativt mellom Presidentskapets forslag til behandlingsmåte og forslaget fra representanten Bastesen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom Presidentskapets forslag og forslaget fra Steinar Bastesen bifaltes Presidentskapets forslag mot 1 stemme.

Videre ble referert:

5. (67) Innberetning fra valgkomiteen om oppnevning av varamedlemmer for utenrikskomiteens medlemmer av Konsultasjonsorganet for EØS-saker (EØS-utvalget) (S. nr. 12 (2001-2002))

Presidenten: Her gjør presidenten oppmerksom på at det skal gjøres en korleksjon i den foreliggende innberetning, idet II skal utgå. Innberetningen vil bli beriktiget i den trykte utgaven.

Referatsaken foreslås vedlagt protokollen – det anses vedtatt.

Møtet hevet kl. 10.30.
